

waardoor het niet door kon gaan. Uiteindelijk keerden ze onverrichterzake terug. Jaap heeft zich tegenover mij wel uitgesproken dat hij het sterke vermoeden had dat er sabotage in het spel was geweest' –

Reuter dacht daarbij aan 'de reactionaire kringen van de OD', ook aan 'anderen die geen enkele verzetsactiviteit hadden ontwikkeld maar nu op de stoep van Londen stonden te dringen', tenslotte aan 'de vertegenwoordigers van grote ondernemingen'¹ – wij achten het, aangenomen dat Reuters mededelingen juist zijn, niet uitgesloten dat het de organisatoren van de crossings zijn geweest die er niet voor gevoeld hebben, twee vooraanstaande communisten als passagiers mee te nemen: zij voelden zich nauw verbonden met de hoofdzakelijk uit gereformeerden bestaande groep-'Albrecht' en met de Knokploegen. Geen van beide groeperingen had enige behoefte, in het politieke vlak bijstand te verlenen aan communisten en vooral de Knokploegen stelden zich er in de eerste maanden van '45 op in dat zij, mocht dat nodig zijn, na de bevrijding aan de CPN de pas zouden afsnijden. In hun kringen was in de hongerwinter bepaald grote beduchtheid gegroeid voor hetgeen communisten rechtstreeks en via de RVV konden gaan ondernemen.

Die beduchtheid nu was een van de factoren geworden die de in de illegaliteit bereikte samenwerking van eind september '44 af zwaar op de proef stelden.

De Contact-Commissie – eerste maanden

Over de oprichting, in juli '44, van de Grote Adviescommissie der Illegaliteit en de Contact-Commissie² schreven wij al in de delen 7 en 9 van dit werk. Wij herhalen daaruit dat de impuls om tot deze vorm van bundeling van illegale groepen over te gaan, uit Londen kwam en dat hij uitging van koningin Wilhelmina. Zij zag de illegaliteit als de kracht die samen met haar een 'vernieuwd' Nederland moest doen ontstaan en zij rekende er op dat die illegaliteit dus bereid zou zijn, haar

¹ F. Reuter: *De Communistische Partij van Nederland in oorlogstijd*, p. 118. ² De term 'Contact-Commissie' is van juli '44 af gebruikt, de term 'Grote Adviescommissie der Illegaliteit' pas na de bevrijding maar terwille van de duidelijkheid willen wij, zoals wij ook in de voorafgaande hoofdstukken al hier en daar deden, in onze beschrijving van wat van juli '44 tot de bevrijding is geschied, ook die tweede term van meet af aan gebruiken.